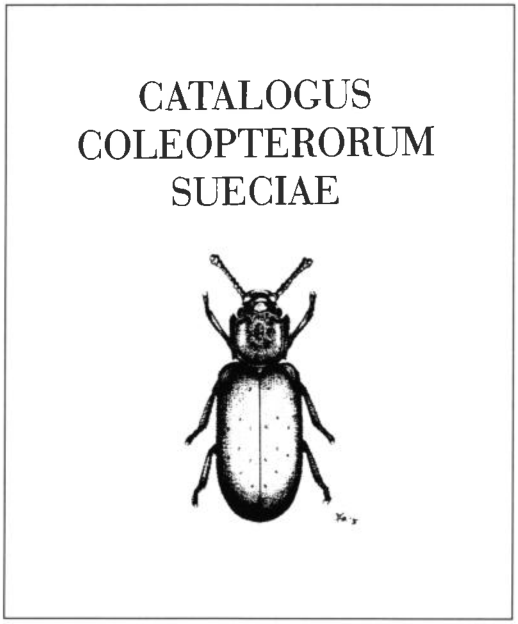
Gotska Sandön har lika många skalbaggsarter som hela Härjedalen...

Lundberg, S. 1995. *Catalogus Coleopterorum Sueciae*. Naturhistoriska riksmuseet & Entomologiska föreningen, Stockholm. ISBN 91-86510-40-1. Kan beställas från: Naturhistoriska Riksmuseet, Sektionen för entomologi, Box 50007, 104 05 Stockholm. Pris 180 SEK.

Inför millennieskiftet är intresset och forskningen kring skalbaggarnas släktskap och utbredning i världen större än någonsin. Precisare metoder att analysera släktskap med, i kombination med fortsatta revisioner av historiska samlingar och kritiska grupper, samt databehandling av faunistisk information har under de senaste decennierna successivt utvidgat och fördjupat kunskapen om gruppen. Sett i detta perspektiv är tillkomsten av en ny nationell skalbaggskatalog en viktig händelse. Katalogens främsta uppgifter är att reflektera nuvarande status över arternas nationella utbredning, deras nomenklatur, samt den storsystematiska ram i vilken arterna inpassas.

Sedan 1979, då Silfverbergs närmast revolutionerande katalog över de nordiska skalbaggarna utkom, har Nord- och Mellaneuropa sett en rad kataloger framfödas. Många av dessa har strävat efter att avspegla rådande kunskaper inom modern internationell taxonomi och klassifikation vilket medfört en lång rad namnändringar. Förevarande katalog utgör inget undantag härvidlag. För närvarande är många högre grupper bland skalbaggarna föremål för intensiva studier av världens specialister, varför vi inom den närmaste framtiden troligen får se åtskilliga förändringar inom systemet (och därmed nomenklaturen). Sannolikt kommer dock de största förändringarna att manifesteras på släktesnivå. Målet med ändringarna är att stabilisera nomenklaturen på lång sikt, vilket kanske är en klen tröst för den på senare år hårt prövade enskilde studenten.

Föreliggande katalog, författad av Stig Lundberg och redigerad av Bert Gustafsson, har en något annorlunda och mer kondenserad utformning än den tidigare (1986). Omslagets klotband är en viktig förbättring av en bok som hanteras oftare än andra. Pagineringen är borttagen och i stället hänvisas till taxonets kodnummer, vilket inte är helt lyckat. En bra översikt över familjerna med artantal och kodnummerhänvisning finns i början - den senare fungerar som innehållsförteckning när man snabbt vill slå upp en bestämd familj. Där kan man också göra den förbluffande upptäckten att antalet arter i Härjedalen (929) med nöd och näppe överstiger antalet på Gotska Sandön (910)!

Införandet av överfamiljer, underfamiljer och tribi med auctorsnamn och årtal efter Silfverbergs förebild (Enumeratio Coleopterorum Fennoscandiae, Daniae et Baltiae 1992) är ett framsteg som underlättar förståelsen. Kompletteringen med de baltiska länderna och uppdateringen och kontrollen av utbredningen i grannländerna är en viktig förbättring. Den kondenserade typografin drar dessvärre ner helhetsintrycket, då den är för svag och indistinkt. Redaktören har dock försökt kompensera detta med större kontrast mellan artnamn och släktnamn.

Tyvärr har korrekturläsningen inte avslöjat en del onödigt slarv och felstavningar och t.o.m. gamla kvardröjande fel från 1986 års upplaga, t.ex. Phloeochaerinae, Ptinella microscopi(c)a, Boreophil(i)a, Denticolliinae Hypullinae, Laiiini,

Arpidiphorus kontra Aspidiphoridae, Tropiphprini, Ephipmeropus, Limnobius och Laemophiloeus (understrukna bokstäver skall strykas, bokstäver inom parantes fattas), Hydrophilidae (efter Spercheidae) är borttappat och *Dromius putzeysi* saknar årtal. Genomläsning av utvalda avsnitt visar dock att dessa är relativt få.

Förutom uppdateringen av fynduppgifter består katalogens viktigaste och kanske mest kontroversiella bidrag i den presenterade klassifikationen. Här erbjuds många nyheter, både i förhållande till 1986 års upplaga och till den senaste nordiska katalogen av Silfverberg (1992). I många stycken följer Lundberg intentionerna i Michael Hansens nyutkomna och genomarbetade katalog över de danska skalbaggarna (Katalog over Danmarks biller; Ent. Meddr. 64, 1996). Hansens inledande kommentarer till klassifikation och storsystematik ger många stimulerande upplysningar, betydelsefulla även för svenska förhållanden, och den danska katalogen måste i sammanhanget räknas som den modernaste giltiga kunskapskällan för den nordiska skalbaggsfaunan. Hansen och Lundberg avviker från Silfverbergs klassifikation (1992) bl.a. genom att uppfatta Bruchinae som en underfamilj i Chrysomelidae och Scolytinae som en underfamilj i Curculionidae, inkludera *Lagria* i Tenebrionidae, inkludera Anaspidinae (obs. stavning!) i Scraptiidae, inkludera *Aglenus* i Salpingidae, skilja Silvanidae, Laemophloeidae och Phloeostichidae ur Cucujidae, genom uppgång av *Monotoma* i Rhizophagidae ändra familjenamnet till Monotomidae, inkludera Malachiinae i Melyridae, inkludera Ptinidae i Anobiidae, inkludera Lyctidae i Bostrichidae, föra Derodontidae till en egen överfamilj Derodontoidea, inkludera Pselaphinae i Staphylinidae (omalin-släktgruppen), föra Cholevinae, Coloninae och Platypsyllinae under Leiodidae, samt bryta ut Helophoridae, Georissidae, Spercheidae och Hydrochidae ur Hydrophilidae. Släktet *Holoparamecus* föres till Endomychidae (ej Corticariidae!). Dessutom skall Spondylinae heta Spondylidinae eftersom den grekiska ordstammen är Spondylid-, Latridiidae skall heta Corticariidae, Sphaerosomatidae skall heta Alexiidae, Aspidiphoridae har prioritet framför Sphindidae, Kateretidae skall heta Brachypteridae, Scirtoidea har prioritet framför Eucinetoidea. Peltinae Latreille, 1807 är ogiltigt eftersom Latreille ej inkluderade *Peltis* vid beskrivningen (skall vara Kirby, 1837). I en del fall har Lundberg valt att bibehålla Silfverbergs system och nomenklatur, bl.a. inom Adephaga, Chrysomelidae och Curculionidae, samt beträffande familjenamnen Cisidae (= Ciidae sensu Hansen) och Apionidae (= Brentidae sensu Hansen).

På senare år har insektskataloger nått en ny krets av informationstörstande intressenter, nämligen naturvårdarna. Införandet av hotkategorier för alla rödlistade arter i katalogen bör därför vara välkommen. Se dock upp för att den snabbare revisionen av rödlistorna snabbt gör vissa katalogarters hotkategorier inaktuella.

För några år sedan angrep Anders Nilsson (Natur i Norr 1992:70) den nuvarande utformningen av skalbaggskatalogen som otidsenlig och faunistiskt vilseledande. Frågan om de faunistiska delområdenas (landskapens) relevans är intressant. Likaså är tidsaspekten. När upphör en prick i katalogen att vara giltig? Är en art utdöd i landet om den inte hittats detta århundradet? Utan att lägga någon värdering på denna fråga vore det i framtida kataloger önskvärt att tidsuppdela fynden på något sätt, ev. såsom skett i den nya danska skalbaggskatalogen (jfr Hansen 1996).

Med denna katalogupplaga väckes en annan och kanske än viktigare fråga. Vad döljer sig bakom alla landskapsprickarna? En revision av allt svenskt skalbaggsmaterial i offentliga och privatsamlingar, såsom nyligen skett i Danmark (jfr Hansen 1996, pp. 10-16), skulle förmodligen avslöja en flod av intressanta faunistiska (och taxonomiska) upplysningar (och felaktigheter). Med specialister på olika familjer formellt ansvariga för dessa (såsom delvis redan är fallet) kunde framtida kataloger i allt högre grad grundas på ett teamwork med bättre tillfällen att torgföra ny kunskap. Jag tror det är hög tid att strukturera och sjösätta detta jätteprojekt, för att därmed, förhoppningsvis, blotta katalogens själ.

Mikael Sörensson